

Evenes kommunes retningslinjer og tildelingspraksis for parkeringstillatelse for forflytningshemmede

Vedtatt av kommunestyret 25.04.24

1. Innledning

Dette dokumentet inneholder kommentarer og veiledning til forskrift av 18.mars 2016 nr. 264 om parkeringstillatelse for forflytningshemmede. Etter en kort innledning knyttes det kommentarer til de enkelte bestemmelser i forskriften. Det gis deretter eksempler på hvordan skjønnsvurderingene kan gjøres i praksis.

Tildeling av parkeringstillatelse for forflytningshemmede er, og skal være, preget av at den enkelte sak avgjøres ved skjønn. Samtidig er retningslinjene er ment å gi veiledende rammer for denne skjønnsutøvelsen. Det understrekes at behandlingen av en søknad om parkeringstillatelse alltid skal innebære en totalvurdering av søkerens situasjon, og at det er forflytningshemmede med et *reelt* behov for parkeringslette som skal tildeles p-tillatelse.

Med forflytningshemmet menes i forskriften personer som ikke kan gå eller som har problemer med å bevege seg over noen lengde.

Saksbehandlere, klagenemnder og andre som behandler eller forbereder behandling av søknader om parkeringstillatelse for forflytningshemmede har plikt til å gjennomgå disse retningslinjene.

1.1 Behov for lokale retningslinjer

Antallet søknader på p-tillatelse for forflytningshemmede har økt de siste årene, og diagnosene som er grunnlaget for søknadene varierer i større grad enn tidligere. Dette skaper utfordringer i kommunenes tildelingspraksis og behov for klarere retningslinjer. Parkeringstillatelse for forflytningshemmede gir store praktiske og økonomiske fordeler for innehaverne. Det presiseres i forskriftens formålsbestemmelse at det er *søkere* med et *reelt behov* for parkeringslette som skal tildeles p-tillatelse. Forskriftens formål tydeliggjør med dette at det ikke er alle forflytningshemmede som vil oppfylle vilkårene for å få tildelt p-tillatelse etter forskriften. Det presiseres innledningsvis at det må tilstrebes en lik praksis ved tildeling av p-tillatelse i alle kommuner. Evenes kommunes retningslinje samsvarer med den nasjonale forskriften og er i tråd med andre kommuners egne retningslinjer og tildelingspraksis.

1.2 Tidligere forskrift og endringer i ny forskrift

Någjeldende forskrift om parkeringstillatelse for forflytningshemmede av 18.mars 2016 nr. 264 erstatter forskrift om parkering for forflytningshemmede av 15.mars 1994 nr. 222. Mange av reglene er videreført, men det er foretatt visse presiseringer av vilkår. Det er satt inn en formålsbestemmelse, gjeninnført muligheten for å tildele p-tillatelse til institusjoner og det gis hjemmel for et nytt nasjonalt register over alle p-tillatelse for forflytningshemmede.

Det presiseres i retningslinjene at det til enhver tid på tilstrebes en lik praksis ved tildeling av parkeringstillatelser i alle kommuner.

1.3 Regelverket

Forskriften har hjemmel i vegtrafikkloven § 8 første ledd bokstav f og l samt annet ledd:

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1965-06-18-4/KAPITTEL_2#KAPITTEL_2

Forskrift om parkeringstillatelse for forflytningshemmede:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-03-18-264?q=forflytningshemm>

Parkeringsforskriften av 16.mars 2018 nr. 250 inneholder også bestemmelser om parkering for forflytningshemmede: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-03-18-260?q=parkeringsforskrift>

2. Kommentarer og presiseringer til forskrift om parkeringstillatelse for forflytningshemmede av 18.mars 2016 nr. 264

2.1. Forskriftens formål

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å gi forflytningshemmede med et reelt behov for parkeringslette et tilgjengelig parkeringstilbud.

2.2 Presisering av formålet med retningslinjene

Forskriften presiserer at formålet er å sikre at det er det forflytningshemmede som har et reelt behov for parkeringslette som får tildelt parkeringstillatelse.

Forskriften definerer to konkrete vilkår for tildeling (defineres i kap. 3) som skal gi en korrekt gruppe forflytningshemmede parkeringslette. Parkeringstillatelse for forflytningshemmede skal tildeles personer som ikke kan gå eller har store problemer med å bevege seg over noen lengde. Dette er en begrenset gruppe, og det vil være opp til kommunene å sørge for en korrekt og fornuftig tildelingspraksis til sine borgere – slik at det gis et tilstrekkelig og godt parkeringstilbud til de forflytningshemmede som har et reelt behov for parkeringslette. Dette innebærer at kommunen må sørge for at det kun er søkere som oppfyller forskriftens vilkår som innvilges p-tillatelse. Det presiseres at det ikke er en allemannsrett å få p-tillatelse for forflytningshemmede, men en rettighet for forflytningshemmede med et særlig behov for parkeringslette.

Evenes kommunes tildelingspraksis er i tråd med formålsbestemmelsen.

3. Vilkår for tildeling av parkeringslette for forflytningshemmede

De generelle vilkårene for parkering og rettigheter i den forbindelse er definert i retningslinjer til forskrift om parkeringstillatelse av 18. mars 2016 nr 264, og gjengis ikke her. Denne lokale retningslinjen skal sørge for at kommunens tildelingspraksis er i tråd med de til enhver tid gjeldende retningslinjer og samsvarer med andre kommuners tildelingspraksis.

Av førende retningslinjer defineres det to vilkår som begge må oppfylles for å kunne tildeles parkeringslette:

1. At det foreligger et særlig behov for parkeringslette; søker kan ikke gå eller har store vanskeligheter med å bevege seg over noen lengde.
2. At det dokumenteres at det er et særlig behov for å parkere nærmere spesifikke steder som bosted, arbeidsplass, skole eller i forbindelse med annen aktivitet.

Det kan søkes om parkeringslette som passasjer, men et tilleggsvilkår er at man har behov for regelmessig hjelp og ikke kan forlates uten tilsyn av fører utenfor kjøretøyet.

3.1 Grunnvilkår 1 - Forflytningshemming

Som forflytningshemmet regnes etter forskriften person som «*ikke kan gå eller har store vansker med å bevege seg over noen lengde*».

Gangevnen knytter seg ikke til en eksakt lengde angitt i meter, men vil være med i en konkret vurdering sett i sammenheng med den *faktiske* behov for parkeringslette. Imidlertid er forskriften ordlyd klar på at det kun kan være snakk om de som verken kan gå i det hele tatt eller bare kan forflytte seg i særlig korte avstander som kan ha rett på parkeringstillatelse.

I praksis vil dette bety at det er *rullestolbrukere* eller *søkere der gangevne er ikke-eksisterende eller særdeles liten* som vil oppfylle dette vilkåret.

Vurderingen henger sammen med behov for enklere parkering for de som ikke kan bevege seg fra de ordinære parkeringsplassene til den nødvendige destinasjonen (altså det reelle behovet).

Eksempel på tilfelle der det reelle behovet ikke nødvendigvis oppfylles: Søker har spesifisert et behov på parkeringslette på en konkret destinasjon. Dersom de ordinære parkeringsplassene ligger så nært destinasjonen at selv en forflytningsevne under 100 meter vil være tilstrekkelig, foreligger det ikke et reelt behov. Vilkåret er dermed ikke oppfylt for å få parkeringslette.

3.1.1 Grunnlaget for forflytningshemmingen

Diagnosene som ligger til grunn for søknad om parkeringstillatelse kan være sterkt varierende. Det foreligger ikke en uttømmende diagnoseliste, men det framkommer i retningslinjene at det alltid skal tas en konkret helhetsvurdering av hvilken grad søkers diagnose eller tilstand påvirker søkers fysiske forflytningsevne. Dette vurderes av legen som fyller ut legeerklæringen og eventuelt ved en supplerende medisinsk vurdering. Formuleringen i forskriften er at søker må ha særlige store bevegelsesvansker, noe som vanligvis innebærer diagnoser i bevegelsesapparatet.

Det foreligger likevel et visst handlingsrom ved tolkning av vilkåret, idet det er helt nødvendig at det er den *faktiske og reelle gangevnen* som vurderes i hver enkelt sak.

I tillegg til diagnoser i bevegelsesapparatet kan det også søkes om parkeringslette med bakgrunn i for eksempel psykiske lidelser og utviklingsforstyrrelser. I disse tilfeller trenger det ikke være noe galt med bevegelsesapparatet, men kan påvirke den faktiske gangevnen på en måte slik at forskriftens vilkår må anses som oppfylt. I disse tilfellene er det særlig viktig å tydeliggjøre hvordan og i hvilken grad diagnosen påvirker søkerens faktiske forflytningsevne.

3.1.2 Behov for bruk av hjelpemidler og problemer med å bære

Hos rullestolbrukere vil forflytningshemmingen være åpenbar. Det samme vil kunne gjelde personer med så sterkt forflytningsnedsettelse at de er permanent avhengige av hjelpemidler som krykker/rullator og lignende for å bevege seg over noen lengde.

Det er viktig å bemerke at det *ikke* er bruk av forflytningshjelpemidler som i seg selv gjør at kriteriet er oppfylt. I noen tilfeller kan bruk av hjelpemidler få motsatt resultat, slik at søkeren får en vesentlig bedret forflytningsevne enn uten hjelpemiddel og dermed ikke har bruk for parkeringslette. Legens vurdering av søkers forflytningsevne med hjelpemidler vil være sentral i denne vurderingen.

Problemer med å bære er et tilbakevendende argument for søkers forflytningshemming. Det presiseres i retningslinjen at problemer med å bære *ikke* hører til de omstendigheter som i seg selv vil gi parkeringstillatelse, men kan være med i vurderingen. Dette bør i hovedsak kunne løses ved muligheten for på- og avlesning og ved å bruke egnet hjelpemiddel til å transportere med seg det man vanligvis ville båret, som for eksempel varer etter handling.

3.1.3 Midlertidig nedsatt forflytningsevne

Noen søkere vil midlertid eller periodevis ha en så markant nedsatt forflytningsevne at de oppfyller kravene. I slike tilfeller må det vurderes om forflytningshemningen foreligger i så store deler av tiden at det må anses som en tilnærmet permanent tilstand.

Dersom forflytningshemmingen kun gjelder deler av året, må det søkes om ny parkeringstillatelse for hver periode, som for eksempel hvert år for den kommende vinteren.

3.1.4 Behov for å lukke kjøretøyets dør helt opp

Behov for å lukke kjøretøyets dør helt opp for å kunne komme ut av bilen gir i seg selv ikke rett til parkeringstillatelse. Dette behovet kan i mange tilfeller løses på andre måter, for eksempel å parkere på ytterste oppstillingsplass, eller ved bruk av dreieskive som hjelpemiddel for å komme lettere ut av kjøretøyet.

Dette behovet inngår som en del av den konkrete helhetsvurderingen.

3.1.5 Søknadsskjema og legeerklæring – gangevne

Søker må selv beskrive sin forflytningshemming i søknadsskjemaet og begrunne hvorfor man har behov for parkeringslette. Søknaden skal i tillegg vedlegges legeerklæring.

Legens oppgave er å foreta en medisinsk vurdering av pasientens forflytningsevne på en nøytral måte. Det presiseres at legen blir ikke bedt om å ha en mening om hvorvidt søkeren skal innvilges parkeringstillatelse eller ikke. Det skal framgå av legeerklæring at det er foretatt en medisinsk vurdering av pasientens forflytningsevne og vurdere hvordan denne er vurdert, jmf. pkt 4.5.6 i Retningslinjer til forskrift om parkeringstillatelse av 18. mars 2016 nr. 264.

Kommunen kan innhente en supplerende medisinsk vurdering. I dette menes at kommunen kan kreve at søker møter til ny konsultasjon hos lege eller annet medisinsk helsepersonell, som for eksempel fysioterapeut eller ergoterapeut, som kommunen har valgt. Dette kan være aktuelt i tilfeller der det ikke er samsvar mellom legeerklæring og informasjon oppgitt fra søkeren selv., eller at kommunen av andre årsaker har behov for ny vurdering av søkers forflytningsevne. Denne muligheten antas å kunne lette saksbehandlingen betraktelig i tvilstilfeller. Dersom søker ikke stiller til slik vurdering, avslås søknaden.

3.2 Grunnvilkår 2 – Behov for parkeringslette – parkeringsbehovet

Behovet for parkeringslette (parkeringsbehovet) skal beskrives i søknaden. Som følge av at parkeringslette må kunne i en funksjonshemming, er det et vilkår at søkeren rent faktisk benytter parkeringsplasser som er åpen for allmennheten i forbindelse med sine ulike gjøremål. Forskriften beskriver at parkeringsbehovet må foreligge i forbindelse med *bosted, arbeid* eller *andre aktiviteter*. Vurdering om særlig behov for parkeringslette skal gjøres på bakgrunn av hvor personen normalt parkerer, altså ikke tenkte eller mulige framtidige behov. Disse behovene skal være spesifisert i hver enkelt søknad. I praksis betyr det at det må oppgis konkrete adresser for de steder vedkommende besøker.

3.2.1 Vurdering av «ulike gjøremål»

Behov for parkeringslette ifbm bosted, arbeid og annen aktivitet er likestilte. Behovene skal ikke vektles ulikt, men det reelle parkeringsbehovet skal vurderes for seg. Ved behov for parkeringslette ved bosted og arbeid vil normalt vilkåret være oppfylt pga omfanget for parkeringslette. Ved behov for parkeringslette til andre aktiviteter må det konkret vurderes hvilke adresser det gjelder og om parkeringstillatelse vil gi parkeringslette.

Forskriften presiserer at det er særdeles viktig med helhetlige og skjønnsmessige vurderinger i hver konkrete sak, samtidig som man påser at forskriftens vilkår er oppfylt.

3.2.2 Behovets omfang

Det er den som søker som har ansvar for å dokumentere de behovene de har for parkeringslette. I søknaden skal det framgå konkrete plasser søker har behov for parkeringslette, fordi det er relevant for å få klarlagt søkers «*særlige behov*».

3.2.3 Parkeringsbehov i andre kommuner

I forskriftens § 3. fjerde ledd, fremgår det at dersom parkeringsbehovet som beskrives i søknaden knytter seg til parkeringsplasser i andre kommuner, må det innhentes uttalelse fra den aktuelle kommunen før behovet kan vektlegges. Det er kommunen som har mottatt søknaden som kan innhente en slik uttalelse fra annen kommune.

Denne regelen presiserer altså at søknader som inneholder «tenkte» eller «mulige fremtidige behov», for eksempel gjennomreiser etc., ikke oppfyller vilkåret for å få parkeringstillatelse.

3.3 Søknad som fører

Parkeringstillatelse som fører innvilges dersom grunnvilkår en og to, som nevnt ovenfor, er oppfylt. Det gjelder ingen tilleggsvilkår som fører, slik det gjør ved søknad som passasjer. Parkeringstillatelse gitt som fører kan ikke benyttes som innehaveren av tillatelsen er passasjer. Kopi av gyldig førerkort må fremlegges i søknad.

3.4 Søknad som passasjer

For å få tildelt parkeringstillatelse som passasjer må tre vilkår være oppfylt:

1. Søkeren kan ikke gå eller ha store vansker med å bevege seg over noen lengde (forflytningshemming)
2. Søkeren må ha et særlig behov for parkeringslette
3. Søkeren må ha et regelmessig behov utenfor motorvognen.

Behov for parkeringslette vurderes normalt strengere som passasjer enn som fører da mulighet for å benytte av- og påstigningsmulighet vil ha stor betydning for å avhjelpe situasjonen. Vilkår 2 må derfor vurderes i sammenheng med vilkår 3, som gjelder særskilt som søker som passasjer.

3.5 Særlig om forflytningshemmede barn

Når søker er et forflytningshemmet barn må det tas en selvstendig vurdering av om barnets behov for tilsyn sammenlignet med andre barn på tilsvarende alder. Inntil en viss alder vil det, uavhengig av en eventuell forflytningshemming, være naturlig at man parkerer på vanlig plass og selv bringer barnet med til bestemmelsesstedet. Dette gjelder normalt sett alle barn under 3 år og vil ikke, uten særskilte grunner, utløse rett til parkeringstillatelse. Parkeringstillatelse kan likevel vurderes da det finnes barn som grunnet sin diagnose eller andre årsaker, ikke kan bæres eller settes i vogn på ordinær måte.

Når barnet når en viss alder må det foretas samme vurdering som voksne vedrørende behov for regelmessig hjelp utenfor motorvognen. Det anslås at barn under 12 år må antas å ha hjelp utenfor motorvognen, men alle tilfeller må vurderes i hvert enkelt tilfelle.

3.6 Vilkåret «regelmessig tilsyn»

Krav om «*regelmessig*» tilsyn innebærer at behovet for tilsyn ikke kan være helt sporadisk, og betyr at søkeren ikke kan etterlates alene.

Det presiseres at en passasjers behov for hjelp til å gå inn eller ut av bilen, eller nødvendighet for støtte, tilsyn eller hjelp til bestemmelsesstedet, *ikke* oppfyller vilkåret. Det er kun snakk om personer som ikke kan sitte å vente eller etterlates på egenhånd eller til andre, mens fører parkerer bilen et annet sted, som oppfyller vilkåret.

3.7 Helhetsvurdering av søknaden

Det er kommunens oppgave å vurdere behovet for parkeringslette. Det skal foretas en mest mulig nøytral vurdering for å finne ut om søkeren har et reelt behov for bedret tilgjengelighet til de parkeringsplasser man har oppgitt.

Det er et moment i vurderingen om søkerens utfordringer og behov kan løses på en annen måte enn ved tildeling av parkeringstillatelse. For eksempel kan butikker som ligger nært hverandre ha ulike tilrettelegginger av parkeringsplasser. I saker hvor det gis avslag på et slikt grunnlag, bør det i vedtaket redegjøres godt for kommunens vurderinger med hensyn til aktuelle alternativer for søker.

Ved totalvurdering av livssituasjon til personer som søker tillatelse som passasjer, kan det også tas noe hensyn til belastningen for de som foretar transporten av den forflytningshemmede. Dersom dette for eksempel gjøres av familiemedlemmer som også selv er forflytningshemmet, kan det tas med i vurderingen (selv om fører selv ikke oppfyller alle vilkår). I enkelte tilfeller kan ledsagerens og søkerens samlede situasjon tilsi at en parkeringstillatelse bør innvilges.

3.8 Kommunen vurdering av søknader om parkeringslette

Kommunens skal i helhetsvurderingen alltid sammenholde vilkåret om *forflytningshemming* og *behovet* for parkeringlette. I vurderingen skal kommunen avklare om søkeren, med grunnlag i den angitte forflytningsevnen, vil oppnå reell parkeringslette ved å ha tillatelse på de konkrete stedene hvor man har oppgitt å ha parkeringsbehov.